

Universitat Politècnica de Valencia

Programa de doctorado en
Industrias de la Comunicación y Culturales

Ph.D Thesis

EDUCACIÓN EN INFORMACIÓN Y COMUNICACIÓN

Autor:

Juan José Climent Ferrer

Director:

Juan Manuel Sanchis Rico

Valencia, febrero de 2022.

Resumen

En el momento en que decidí dedicarme académicamente al mundo de la comunicación empecé a ser consciente del poder que el ámbito de la información y la comunicación poseen a diferentes niveles. En aquel momento las tecnologías empezaban a despuntar en su gran evolución y revolución que vivimos a día de hoy, pero todavía no éramos conscientes, al menos del todo, de los resultados que pueden provocar determinadas informaciones poco rigurosas, más todavía, debido a su gran difusión y elevadas posibilidades de transmisión a gran velocidad a día de hoy.

Dentro de esta tesis se analiza la evolución y revolución que las nuevas tecnologías de la información y la comunicación han aportado al ámbito de los medios y como han logrado cambiar de paradigma. Se analiza como la ciudadanía cambia su rol de ser un agente pasivo que recibe informaciones a ser activo y con responsabilidades al poder ser también creador y transmisor de informaciones.

Se realiza un análisis de las técnicas y estrategias que utilizan los profesionales de los medios de comunicación en el tratamiento de los hechos y datos para poder transformarlos en informaciones y como muchas veces este tratamiento se utiliza con intereses ocultos para favorecer objetivos políticos, económicos o bien de opinión social.

Se concluye en esta tesis con una propuesta de currículum docente para poder llevar a cabo una educación en información y comunicación que nos ayude a facilitar el aprendizaje hacia una futura ciudadanía para que posea un pensamiento crítico ante cualquier tipo de información que reciba desde cualquier tipo de medio de comunicación y transmisión de la información.

Palabras clave: comunicación, información, desinformación, posverdad, *fake news*, alfabetización mediática, educación, periodismo ciudadano, pseudoperiodismo, medios de comunicación, medios de transmisión de la información.

Resum

En el moment en què vaig decidir dedicar-me acadèmicament al món de la comunicació vaig començar a ser conscient del poder que l'àmbit de la informació i la comunicació posseeixen a diferents nivells. En aquell moment les tecnologies començaven a despuntar en la seva gran evolució i revolució que vivim avui dia, però encara no érem conscients, almenys del tot, dels resultats que poden provocar determinades informacions poc rigoroses, més encara, a causa de la seva gran difusió i elevades possibilitats de transmissió a gran velocitat avui dia.

Dins d'aquesta tesi s'analitza l'evolució i revolució que les noves tecnologies de la informació i la comunicació han aportat a l'àmbit dels mitjans i com han aconseguit canviar de paradigma. S'analitza com la ciutadania canvia el seu rol de ser un agent passiu que rep informacions a ser actiu i amb responsabilitats en poder ser també creador i transmissor d'informacions.

Es realitza una anàlisi de les tècniques i estratègies que utilitzen els professionals dels mitjans de comunicació en el tractament dels fets i dades per a poder transformar-los en informacions i com moltes vegades aquest tractament s'utilitza amb interessos ocults per a afavorir objectius polítics, econòmics o bé d'opinió social.

Aquesta tesi conclou amb una proposta de currículum docent per a poder dur a terme una educació en informació i comunicació que ens ajudi a facilitar l'aprenentatge cap a una futura ciutadania perquè posseeixi un pensament crític davant qualsevol mena d'informació que rebi des de qualsevol mena de mitjà de comunicació i transmissió de la informació.

Paraules clau: comunicació, informació, desinformació, posveritat, *fake news*, alfabetització mediàtica, educació, periodisme ciutadà, pseudoperiodisme, mitjans de comunicació, mitjans de transmissió de la informació.

Abstract

When I decided to dedicate myself academically to the world of communication, I began to be aware of the power that the field of information and communication has at different levels. At that time, technologies were still to emerge in their great evolution and revolution that we are living today, but we were not yet aware, at least not fully, of the results certain less rigorous information can cause, even more so, due to its wide dissemination and high possibilities of transmission at high speed today.

This thesis analyzes the evolution and revolution that the new information and communication technologies have brought to the media and how they have changed the paradigm. It analyzes how citizens change their role from being passive agents who receive information to being active and with responsibilities as they can also be creators and transmitters of information.

An analysis is made of the techniques and strategies used by media professionals in the treatment of facts and data in order to transform them into information and how this treatment is often used with hidden interests to favor political, economic or social opinion objectives.

This thesis concludes with a proposal for a teaching curriculum in order to carry out an education in information and communication that helps us to facilitate learning towards a future citizenry that possesses critical thinking in the face of any type of information received from any type of media and information transmission.

Key words: communication, information, disinformation, post-truth, fake news, media literacy, education, citizen journalism, pseudojournalism, mass media, information transmission media.